

Till rektor

Uppföljning av kandidatexamen i museologi vid Umeå universitet

Beslut

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ger det samlade omdömet hög kvalitet för utbildning som leder till kandidatexamen i museologi vid Umeå universitet.

UKÄ ifrågasätter inte längre tillståndet för Umeå universitet att utfärda kandidatexamen i museologi.

Ärendets hantering

UKÄ beslutade den 14 januari 2014 (reg.nr 411-00396-13) att ge det samlade omdömet bristande kvalitet för utbildning som leder till kandidatexamen i museologi vid Umeå universitet. Beslutet innebar samtidigt att UKÄ ifrågasatte lärosätets tillstånd att utfärda kandidatexamen i museologi. UKÄ uppmanade därför lärosätet att senast den 14 januari 2015 inkomma med en redogörelse för de åtgärder som vidtagits med anledning av ämbetets ställningstagande. Därefter avsåg ämbetet att ta ställning till om det finns skäl att besluta att lärosätet inte längre får utfärda den aktuella examen.

Lärosätet har inkommit till UKÄ med en analys av orsaken till bristerna och redovisning av vidtagna åtgärder.

För uppföljningen utsåg UKÄ följande sakkunniga: docent Stefan Bohman Falk, Stockholms universitet, docent Björn Magnusson Staaf, Lunds universitet och försteamanuensien Anneli Sundqvist, Högskolan i Oslo och Akershus. Underlag för bedömningen har varit lärosätets redogörelse och komplettering som begärdes in av sakkunniggruppen. Bedömningen har gjorts utifrån krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och i högskoleförordningen (1993:100). Bedömarens yttrande bifogas.

Universitetskanslersämbetets bedömning

UKÄ bedömer att utbildning som leder till kandidatexamen i museologi vid Umeå universitet nu uppfyller kvalitetskraven för högre utbildning och att utbildningen därmed ska ges det samlade omdömet hög kvalitet. Under sådana omständigheter finns det inte längre skäl att ifrågasätta lärosätets examenstillstånd.

Beslut i ärendet har tagits av universitetskanslern Harriet Wallberg efter föredragning av utredaren Anna-Karin Malla i närvaro av strategi- och planeringsansvarige Per Westman och avdelningschefen Karin Järplid Linde.

Harriet Wallberg

Anna-Karin Malla

Kopia till:
Bedömagruppen

Bilaga 1

Bedömargruppens motiveringar

Umeå universitet

Lärosäte	Huvudområde/examen	ID-nr
Umeå universitet	Museologi - kandidat	A-2014-11-3720
Bedömning av utvalda examensmål		
Mål: För kandidatexamen ska studenten visa kunskap och förståelse inom huvudområdet för utbildningen, inbegripet kunskap om områdets vetenskapliga grund, kunskap om tillämpliga metoder inom området, fördjupning inom någon del av området samt orientering om aktuella forskningsfrågor. Målpuppfyllelse: Hög Motivering: I utvärderingen av arkiv-, biblioteks- och museivetenskap och närliggande huvudområden (se Universitetskanslersämbetets beslut 14 januari 2014, reg.nr 411-396-13) framgår följande av bedömargruppens yttrande: "I det urval som gjorts av självständiga arbeten visar över hälften på bristande målpuppfyllelse avseende kunskap om tillämpliga metoder inom huvudområdet och en tredjedel på bristande kvalitet avseende kunskap om huvudområdets vetenskapliga grund. När det gäller kunskap och orientering om aktuella forskningsfrågor visar majoriteten av arbetena på hög målpuppfyllelse, medan några brister när det gäller att relatera forskningsfrågan till tidigare forskning eller till ett större sammanhang. Ett par av arbetena har bedömts visa på brister, inte bara med hänseende till en eller två delar av målet, utan till tre: kunskap om områdets vetenskapliga grund, tillämpliga metoder samt orientering om aktuella forskningsfrågor. Den sammantagna bilden utifrån de självständiga arbetena visar därför ett mönster av bristande målpuppfyllelse. Koppling mellan frågeställning, undersökningsmaterial och metodval är i flera fall oklara i de självständiga arbetena. Flera av de frågeställningar som behandlas har otydliga avgränsningar. Det blir därför svårattillgripet hur undersökningsmaterial och metodval är tänkt att belysa frågeställningen. Förståelse för koppling mellan frågeställning, undersökningsmaterial och metod i ett vetenskapligt sammanhang saknas i flera av arbetena. Det finns även en problematik då det gäller själva metodanvändandet i åtskilliga av arbetena. Detta gäller bland annat frågor om argumentation rörande metodval, undersökningsmaterialets representativitet i förhållande till metod och frågeställning, samt inte minst kritisk självreflektion. Relevansen av de resultat som presenteras blir svåra att förhålla sig till om diskussion kring representativitet antingen är bristfällig eller helt saknas. I flera av de självständiga arbetena redogörs för individuella och personliga synpunkter och åsikter i ämnet som arbetet behandlar, vilket är viktigt, men dessa diskuteras och jämförs sällan eller inte alls med andra perspektiv som finns inom ämnet, eller som har anknytning till de frågor som undersöks. Resultatet blir att den vetenskapliga problematiseringen lätt uteblir och arbetena blir därför i alltför hög grad redovisande och i otillräcklig grad analyserande. Resonemangen riskerar därmed att stanna på nivån av ett privat tyckande och de lyfts inte till en mer övergripande ämnesnivå där diskussionerna knyts an till aktuella forskningsfrågor. Urvalet av självständiga arbeten visar inte att studenterna når en hög målpuppfyllelse i och med dessa svagheter. I självvärderingen för utbildningen står det att man uppmuntrar till teorianvändning, men att dessa inte ska vara "påklitrade". Denna ståndpunkt har visat sig problematisk i och med de brister som de självständiga arbetena i urvalet visar. Om en teoretisk		

diskussion inte finns med, måste det i varje fall finnas en diskussion där problemställning, forskningsperspektiv och slutsatser knyts an till en mer övergripande museologisk diskussion och texter eller arbeten relaterade till ämnet.

Av självvärdering och intervjuer framgår det att studenterna ges goda förutsättningar att få kunskap om huvudområdets vetenskapliga grund och metodologi, genom bredden av olika perspektiv och teoretiska infallsvinklar som förmedlas inom ramen för de olika kurserna. Detta borde resultera i att studenterna uppnår en betydligt högre måluppfyllelse, än vad de självständiga arbetena i urvalet återspeglar.

Sammantaget bedöms måluppfyllelsen vara bristande.”

I analysen av orsakerna bakom den bristande måluppfyllelsen identifierar lärosätet bland annat att utbildningen varit bristfällig i museologisk teori och metod samt att progressionen i undervisningen inte tydliggjorts för studenterna. Skälen var följande:

- Under termin tre fanns ingen ansvarig huvudlärare som bland annat säkerställde att den inhyrda praktiska/tekniska undervisningen överensstämde med kursens mål och de förväntade studieresultaten.
- Det fanns inte heller som förkunskapskrav en godkänd B-uppsats i museologi vilket lett till bristande förkunskaper inför kandidatuppsatsen.
- Kriterierna för förväntade studieresultat för kandidatuppsatsen innehöll inte specifika krav på att kunna tillämpa teori och metod. Kriterierna var dessutom alltför vaga och oprecisa. Bland annat saknades helt kriterier för betygsnivåer samt vilka kraven var för en godkänd uppsats.
- Det har också funnits brister i upplägget kring examination av kandidatuppsatsen, i och med att endast två personer, som båda handledde, även var de enda examinatorerna. Då den ene examinerade de uppsatser som den andre handledt och vice versa, vilket lett till att kravnivån sjunkit över tid.

Analysen ovan framstår enligt bedömarna som genomtänkt och relevant.

De åtgärder som vidtagits med anledning av bristerna inkluderar följande:

- Termin tre har numera en ansvarig huvudlärare.
- Krav på godkänd B-uppsats i museologi har införts som förkunskapskrav till kandidatkursen. Detta förkunskapskrav hade redan införts vid tiden för utvärderingen, men de självständiga arbeten som granskades i utvärderingen var skrivna innan den nya kursplanen började gälla.
- Institutionen har arbetat om instruktionerna för de obligatoriska seminarieövningarna på kursen museologi A, för att tydliggöra progressionen i undervisningen i teori och metod. Seminarieövningarna inkluderar även källkritisk reflektion.
- En så kallad Lathund för uppsatsskrivare introduceras redan vid termin ett för att därmed förtydliga att teori och metod inte enbart är till för uppsatsarbetet.
- Kursmoment under termin två har omarbetats så att studenterna får träning i metod.
- Kursen kulturanalytisk fördjupning på termin tre har reviderats, för att tydliggöra innebörden av vetenskaplig fördjupning men även vilka krav som ställs på den metodologiska fördjupningen. Betygskriterierna för kandidatuppsatsen har också reviderats med avseende på innehållsliga och formmässiga kriterier samt kriterier för olika betygsnivåer. En examinator som inte är inblandad i handledningen har tillkommit, varvid rollfördelningen blivit tydligare.

Givet analysen av bristerna framstår åtgärderna sammantaget som rimliga och ändamålsenliga.

Bedömargruppen har dock begärt kompletterande uppgifter gällande åtgärder kring själva handledningssituationen. Bedömarna ville få klargjort hur handledningen organiseras för varje uppsatsskrivare och om studenterna får kännedom om betygskriterierna före uppsatsskrivandet. Vidare begärdes en lärartabell in med uppgift om hur lärarresurserna fördelas. Lärosätet har kompletterat med följande information:

- Handledningen för kandidatuppsatsen innehåller nu två schemalagda grupphandledningstillfällen och tre individuella handledningstillfällen med möjlighet för studenterna att boka fler.
- Betygskriterierna presenteras muntligt för studenterna men delas inte ut skriftligt innan uppsatsarbetet tar vid. Erfarenheten visar att om betygskriterierna meddelas skriftligt låser det studenterna i uppstartsprocessen. Därmed fungerar betygskriterierna främst som ett internt dokument för handledandarna.
- I en bemanningsplan redogörs för timtilldelning och fördelning avseende kandidatuppsatser handledning för vårterminen 2015.

Sammantaget anser bedömarna att med de vidtagna åtgärderna, redovisade i åtgärdsredovisningen och i kompletteringarna, är förutsättningarna goda för att Umeå universitet ska kunna säkra att studenterna uppnår hög måluppfyllelse när det gäller aktuellt examensmål.

Mål: För kandidatexamen ska studenten visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer.

Måluppfyllelse: Hög

Motivering: I utvärderingen av arkiv-, biblioteks- och museivetenskap och närliggande huvudområden (se Universitetskanslersämbetets beslut 14 januari 2014, reg.nr 411-396-13) framgår följande av bedömargruppens yttrande: "Över hälften av de självständiga arbeten som har bedömts visar på brister avseende förmågan att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning. En del självständiga arbeten har väldigt breda frågeställningar, vilket gör att det finns en risk att kopplingen mellan undersökningsmaterial och frågeställning framstår som otydlig, eller i värsta fall missvisande. Det saknas till exempel resonemang om på vilka sätt undersökningsmaterialet förväntas kunna belysa frågeställningarna. I en del av de självständiga arbetena är detta bristfälligt, i andra saknas det helt, vilket tydligt visar på bristande måluppfyllelse. Flera av arbetena i urvalet visar också brister avseende elementär källkritik, vilket innebär att studenterna ska ha tillägnat sig förmåga att kunna göra bedömningar av till exempel texters ideologiska tendens, politiska avsikter och metodik. Bland arbetena finns det exempel där källkritisk analys hade varit av stor betydelse, men där denna saknas. Flera av de självständiga arbetena har dessutom bristfälliga källhänvisningar, vilket leder till att påståenden och slutsatser saknar belägg. I självvärderingen och i intervjuerna framgår det att källkritik ingår i flera olika moment under utbildningen. Detta återspeglas emellertid inte i de självständiga arbetena.

När det gäller att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer är bilden något mer splittrad. Ett par av arbetena i urvalet visar på en mycket hög måluppfyllelse avseende förmågan att kritiskt analysera och diskutera de teman som är aktuella. Några arbeten visar dock på brister, vilka i de flesta fall beror på de svagheter relaterade till hur man utvunnit, eller inte utvunnit, relevant

information ur undersökningsmaterialet. Självvärderingen och intervjuerna visar att kritisk diskussion av företeelser och frågeställningar intar en central del i utbildningen. Det är därför anmärkningsvärt att det trots kursupplägget finns flera självständiga arbeten med brister i detta avseende.

Sammantaget bedöms målpuppfyllelsen vara bristande."

I analysen av orsakerna till den bristande målpuppfyllelsen identifierar lärosätet bland annat att utbildningen varit bristfällig i att träna studenternas förmåga att avgränsa vetenskapliga frågeställningar och föra ett vetenskapligt resonemang. I övrigt sammanfaller till stor del analysen med det föregående målet, det vill säga att följande orsaker förs fram:

- Under termin tre fanns ingen ansvarig huvudlärare för att bland annat säkerställa att den inhyrda praktiska/tekniska undervisningen överensstämde med kursens mål och de förväntade studieresultaten.
- Det fanns en brist rörande förkunskapskraven eftersom det inte fanns krav på en godkänd B-uppsats.
- Betygskriterierna för kandidatuppsatsen var alltför vaga och oprecisa.
- Det var brister i upplägget av examinationen av kandidatuppsatserna, med endast två personer, som både handledde och examinerade.
- Specifika svårigheter i handledningssituationen för studenter med dyslektiska problem, vilket lett till att handledningstiden koncentrerats till språklig problematik snarare än till frågor om avgränsningar och källkritik.

Analysen ovan framstår enligt bedömarna som genomtänkt och relevant.

De åtgärder som vidtagits med anledning av bristerna sammanfaller i hög grad med åtgärderna för det föregående målet. Det rör sig om följande åtgärder:

- Termin tre har numera en ansvarig huvudlärare.
- Förberedelser i form av schemalagda diskussioner om synopsis, problemformulering och frågeställningar görs inför den avslutande B-uppsatsen under termin två, där krav nu ställs på att uppsatsen ska vara färdig innan kandidatkursen påbörjas.
- Kurser har gjorts om i syfte att skapa mer utrymme för källkritisk reflektion, och nya former för tentamina och seminarieövningar har införts.
- De förväntade studieresultaten för kandidatuppsatsen har reviderats vilket fått till följd att gällande betygskriterier är väsentligt mer utvecklade, till exempel finns nu kriterier för hur studenternas förmåga att avgränsa ett problem ska bedömas.
- Det finns också numera en större beredskap och rutiner för att hjälpa studenter med läs- och skrivsvårigheter via lärosätets funktionshindersamordnare.

Givet analysen av bristerna framstår åtgärderna sammantaget som rimliga och ändamålsenliga.

Utöver de kompletteringar som begärdes för föregående mål, ställdes en kompletterande fråga om hur lärosätet hanterar studenter med läs- och skrivsvårigheter i relation till kraven på målpuppfyllelse när det gäller förmågan att föra ett vetenskapligt resonemang i uppsatsarbetet. Lärosätet har i sitt svar till bedömargruppen klarlagt att kraven är desamma för samtliga studenter oavsett eventuella funktionshinder. Vidare framför lärosätet åsikten om att de redovisade åtgärderna leder till att uppsatser med vetenskapliga och metodiska brister inte längre kan godkännas.

Sammantaget anser bedömarna att med de vidtagna åtgärderna redovisade i åtgärdsredovisning och komplettering är förutsättningarna goda för att Umeå universitet ska kunna säkra att studenterna uppnår hög måluppfyllelse när det gäller aktuellt examensmål.